

Nie chcąc streszczać naszym Czytelnikom 430-stronicowego dokumentu „przeskanowaliśmy” treść Strategii pod kątem dziedzin, które dotyczą funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego lub za które jednostki te są współodpowiedzialne. Analizując cały dokument wybraliśmy z niego zapisy dotyczące tych dziedzin, zapowiadające systemowe zmiany lub potwierdzające i utrwalając kierunki zmian, których wdrażanie już rozpoczęto.

Ustrój, administracja – sprawne państwo

W poprzednim odcinku przedstawiania Strategii wyraziliśmy lekkie zdziwienie, że dwie dziedziny: sprawne państwo i terytorium – choć składają się w dokumencie na jeden z trzech tzw. filarów rozwoju – to potraktowane zostały, podobnie jak finanse, jako jedne z dziedzin (np. oświata, zdrowie, infrastruktura), a nie spoiwa pozostałych. Jak informowaliśmy, w ramach każdej z dziedzin dokument zawiera koncepcje projektów realizacyjnych. Łącznie w całej Strategii jest ich 100. Wśród 13 projektów z dziedziny sprawnego państwa zapisano m.in. przeprowadzenie diagnozy działania sektora publicznego pod kątem podniesienia jakości świadczonych usług. Autorzy zakładają zmianę modelu świadczenia usług poprzez ich zewnętrzne kontraktowanie. Wyraźnie napisano, iż administracja rządowa charakteryzuje się niską sprawnością operacyjną i ograniczoną zdolnością tworzenia i wdrażania wewnętrznie skoordynowanych planów działania. Ale na poziomie lokalnym „ostatnie 20 lat przyniosło zauważalne zmiany w jakości obsługi obywateli.

Infrastruktura

Poprawa dostępności transportowej (zarówno Polski względem innych krajów europejskich, jak i ośrodków regionalnych w kraju) jest uznana za „techniczny klucz” skutecznej realizacji celów wymiaru terytorialnego Strategii. Polska w światowym rankingu dostępności zajmuje 74 miejsce na 120. W Europie zajmujemy przedostatnie miejsce. Każdy z rodzajów transportu funkcjonuje oddzielnie. Autorzy uznają za ważne zbudowanie do 2020 r. podstawowej sieci autostrad i dróg łączących regiony oraz poprawę jakości dróg lokalnych. Co do rozwoju kolei, należy przyspieszyć jej modernizację i zbadać efektywność i „niezbędność ekonomiczną” tzw. kolei super szybkiej. Strategia przewiduje znaczny wzrost wydatków na infrastrukturę publiczną, w tym transportową – przez okres 20 lat na poziomie 1,5-2 proc. PKB (wyższym niż w 2000-2009). W wyniku poniesienia tych wydatków ma zwiększyć się dostępność Warszawy z Wrocławia, Szczecina i Rzeszowa/Lublina oraz wzmocnieniu mają ulec połączenia Warszawa-Białystok, Gdańsk-Szczecin, Wrocław-Poznań, Gdańsk-Poznań, Warszawa-Bydgoszcz. Dodatkowe inwestycje (uzupełniania w sieci autostrad i dróg ekspresowych) zostaną przeprowadzone w obrębie Warszawa-Łódź, Bydgoszcz-Toruń, Aglomeracja Śląska – Kraków – Częstochowa – Bielsko-Biała. Zarządcy infrastruktury mają zostać prawnie zobowiązani do współpracy w zakresie przeprowadzanych inwestycji.

Do 2030 r. strategicznym zadaniem będzie wzmocnienie roli transportu kolejowego poprzez inwestycje, zmiany organizacyjne i techniczne. Konieczne jest podjęcie decyzji o modelu finansowania budowy i utrzymania infrastruktury transportowej do 2030 r., przy czym fundusze krajowe i unijne powinny być skoncentrowane przede wszystkim na obecnych planach inwestycyjnych. Zwiększona ma być rola kolei w obsłudze regionalnej i aglomeracji.

Do 2015 r. określone zostaną zasady współpracy z samorządami lokalnymi w zakresie tworzenia infrastruktury regionalnych centrów logistycznych (z terminalami intermodalnymi) i połączenia ich z istniejącą i planowaną infrastrukturą drogową i kolejową.

Oświata

Edukacja traktowana jest jako podstawa innowacyjności. W tym zestawieniu to edukacja ma mieć charakter użyteczny na rzecz innowacyjności, jako czynnika pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego. Należy przyspieszyć proces zmian w edukacji, by wczesna edukacja przedszkolna, indywidualizacja nauczania, różnorodność i nowoczesność oferty, poprawa transferu edukacja / rynek pracy – zaowocowały rozwojem nowych kompetencji potrzebnych na rynku. Szczególnie istotna jest poprawa jakości w naukach przyrodniczych, matematycznych i studiach inżynierskich. Przy rosnącym znaczeniu usług, wsparcia wymagają studia i nauczanie zawodowe obejmujące usługi. Radykalnej przebudowy wymagają warunki uczenia się przez całe życie w różnych postaciach i formach. Jednym z kilku celów w dziedzinie innowacyjności jest budowa spójnego i powszechnego systemu kształcenia zawodowego i systemu uczenia się przez całe życie.

Ochrona zdrowia, pomoc społeczna

System ochrony zdrowia ma być dostosowany z jednej strony do wspierania wysokiego poziomu diety, a z drugiej do potrzeb opieki nad ludźmi starszymi. Pierwszym krokiem ma być wdrożenie standardu opieki okołoporodowej nad matką i dzieckiem. Autorzy Strategii zakładają zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych w kardiologii, onkologii, neurologii, medycyny ratunkowej, ortopedii, traumatologii i psychiatrii. Zakładany jest wzrost nakładów na opiekę zdrowotną, w tym ze źródeł prywatnych (dodatkowe ubezpieczenie).

Twórcy Strategii są zwolennikami większego stosowania tzw. ekonomii społecznej i zakładają, że należy zmienić redystrybucję świadczeń zarówno indywidualnych, jak i rodzinnych. Powinny one zwiększyć swoją efektywność i służyć w większym niż obecnie wymiarze zapewnieniu dostępu do usług publicznych, czego efektem powinno być podjęcie zatrudnienia. Zakładają wprowadzenie całościowych zmian w pomocy społecznej okresie 2015-2020 w celu przygotowania systemu na zwiększone ryzyko ubóstwa osób starszych. Temu służyć ma tzw. mix dochodowy – część ze świadczeń emerytalnych, część z wynagrodzenia za pracę.

Polityka rynku pracy

Autorzy DSRK proponują podzielić urzędy pracy na część odpowiedzialną za realizację i kontraktację usług aktywizacyjnych oraz część odpowiedzialną za rejestrację bezrobotnych i dystrybucję zasiłków, a także wprowadzenia konkurencji pomiędzy publicznymi i nie publicznymi instytucjami o pozyskiwanie pieniędzy na prowadzenie polityki rynku pracy. Chcą również przeniesienia opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne z urzędów pracy albo przyjęcia zasady powszechnej dostępności do służby zdrowia.